

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 163/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mrg. Mag. Monikou Korbášovou, advokátska kancelária, Námestie SNP 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeným v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Pn/180/17/1101 a jej uznesením z 30. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na inú právnu

ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Pn/180/17/1101 a jej uznesením z 30. júna 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície, 1. oddelenia vyšetrovania, Bratislava I (ďalej len „vyšetrovateľ Policajného zboru“) uznesením pod ČVS: ORP-313/1-VYS-B1-2017 z 19. apríla 2017 podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol vec podozrenia z pokračujúceho prečinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorá bola iniciovaná trestným oznámením sťažovateľa.

3. Proti rozhodnutiu vyšetrovateľa Policajného zboru podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra napadnutým uznesením č. k. 4 Pn/180/17/1101-7 z 30. júna 2017 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nie dôvodnú zamietla.

4. Sťažovateľ uvádza, že dôvodom pre podanie trestného oznámenia boli „*dve trestné oznámenia podané voči jeho osobe pre podozrenie zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona a trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Trestného zákona, prípadne iné.*“, ktoré boli odmietnuté uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru pod ČVS: ORP-1088/4-VYS-B1-2015 z 31. marca 2016, a teda neviedli k jeho trestnému stíhaniu. Je presvedčený, že „*osoby podávajúce trestné oznámenie voči jeho osobe... nemohli pravdivo prezentovať im známe skutočnosti... Podľa názoru sťažovateľa ide o jednoznačný zlý úmysel. Na zlý úmysel poukázal aj v tom, že podávatelia opakovane doplňali trestné oznámenia (a dá sa predpokladať, že sa aj domáhali trestného stíhania sťažovateľa), ale v rozhodnutí OP BA I sa v odôvodnení len uvádza všeobecné právne konštatovanie bez ich vzťahu k predmetným skutočnostiam vo veci podaných trestných oznámení.*“.

5. Rozhodnutie okresnej prokuratúry sťažovateľ považuje za arbitrárne, „*keď na jednej strane konštatuje, že sa nepreukázali skutočnosti nasvedčujúce naplneniu subjektívnej a objektívnej stránky trestného činu krivého obvinenia a tento názor nedostatočne, resp. vôbec neodôvodnila, no na druhej strane sa stotožňuje s postupom vyšetrovateľa, ktorý neumožnil sťažovateľovi prístup do spisu za účelom odstránenia prípadných nejasností, či rozporov a práva aktívneho vstupu poškodeného do konania, ako mu takéto právo priznáva Trestný poriadok a tento stav, nedostatok v postupe vyšetrovateľa, nenapravila*“.

6. Názor okresnej prokuratúry „*na postavenie poškodeného, považuje sťažovateľ za protiústavný. Ak by mal totiž platiť názor OP BA I a tiež jej postup v tomto konkrétnom prípade, t. j. poprieť právo poškodeného nahliadať do spisu, vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú obsahom spisu a zároveň, že osobu možno považovať za poškodeného až vtedy, ak sa konštatuje, že bol spáchaný trestný čin, potom by poškodení nadobudli svoje práva až právoplatnosťou rozhodnutia súdu o uznaní obžalovaného za vinného. Lebo o skutočnosti, že bol spáchaný trestný čin, rozhoduje súd. Z uvedeného názoru a postupu prokuratúry by teda vyplývalo, že práva stanovené poškodeným Trestným poriadkom by im do času právoplatnosti rozhodnutia súdu o vine obžalovaného patriť nemohli. Zároveň si sťažovateľ dovoľuje vyjadriť svoj názor, že poškodeným pri trestnom čine krivého obvinenia je práve krivo obvinená osoba, a teda sťažovateľ. Trestný poriadok umožňuje poškodenému aktívne vstupovať do trestného konania, čo bez nahliadania do spisu nie je možné.*“.

7. Podľa slov sťažovateľa postupom vyšetrovateľa Policajného zboru a rovnako postupom okresnej prokuratúry, ktorá zamietla jeho námietku odopretia mu práva na oboznámenie sa s obsahom spisu, bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a v dôsledku porušenia tohto práva bolo zároveň porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keď sa nemohol „*kvalifikovane zákonom stanoveným postupom domáhať ochrany svojho práva pred iným orgánom, t. j. pred OČTK*“. Ak sťažovateľovi „*ako poškodenému nebolo umožnené nazeráť do spisu a realizovať svoje ústavné právo dané aj zákonom, potom nebol*

schopný kvalifikovane a plne informovane napísať sťažnosť, ale ani reagovať na veci uvedené v spise, či sú tam uvedené pravdivé alebo nepravdivé skutočnosti, či ide len o uvedenie známych skutočností oznamovateľom“.

8. Základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy bolo zároveň porušené tým, že okresná prokuratúra *„nevenovala sťažnosti sťažovateľa náležitú pozornosť, keď ignorovala doplnenú argumentáciu sťažovateľa ohľadom naplnenia subjektívnej a objektívnej stránky trestného činu krivého obvinenia“.*

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto nálezom rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 na poskytnutie právnej ochrany pred iným orgánom SR a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na vyjadrenie sa ku všetkým dôkazom postupom, konaním a rozhodnutím Okresnej prokuratúry Bratislava I, spis. zn.: 4 Pn/180/17/1101 porušené boli.

2. Uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I zo dňa 30. 06. 2017, spis. zn.: 4 Pn/180/17/1101-7 sa zrušuje a Okresnej prokuratúre sa prikazuje, aby sa vo veci pod spis. zn.: 4 Pn/180/17/1101 znovu konalo a rozhodlo.

3. Okresná prokuratúra Bratislava I je povinná uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 €... na účet jeho advokátky Mgr. Mag. Moniky Korbášovej, AK: Nám. SNP 13, 811 06 Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

12. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom tohto návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv, resp. iným

subjektom (v tomto prípade vyšetrovateľom Policajného zboru) uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

15. Predmetom sťažnosti je teda namietané porušenie základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Pn/180/17/1101 a jej uznesením z 30. júna 2017, ku ktorému malo dôjsť tým, že trestnému oznámeniu sťažovateľa nebolo vyhovené, a to napriek jeho presvedčeniu, že všetky obligatórne znaky trestného činu, pre ktorý podal trestné oznámenie, naplnené boli, ako aj tým, že mu ako poškodenému nebolo vyšetrovateľom Policajného zboru umožnené nahliadnuť do spisu.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

18. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna

intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

19. Ešte pred posúdením námietok sťažovateľa ústavný súd považuje za žiaduce pripomenúť, že nie je súčasťou systému orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb, ku ktorým dospeli pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej, ani preskúmavanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o ochrane práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05).

20. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa smerujúcim proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou tiež konštatuje, že súčasťou základného práva na inú právnu ochranu je aj jemu zodpovedajúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní zákonom ustanoveným spôsobom sa zaoberať podaním, v ktorom dotknutá osoba oznamuje skutočnosti podľa nej nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, a o vybavení takého oznámenia dotknutú osobu riadne vyrozumieť.

Súčasťou tohto práva však nie je právo, aby orgány činné v trestnom konaní podaniu oznamovateľa vyhovelí v tom zmysle, že rozhodnú podľa jeho predstáv (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09). Ústavný súd opakovane judikuje, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči konkrétne označenej osobe (označeným osobám) na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi ústavou garantované základné práva alebo slobody ustanovených v druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno z niektorého z ústavou garantovaných základných práv alebo slobôd odvodiť (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06).

21. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež poznamenáva, že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (m. m. I. ÚS 68/2012). Na účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne v dispozícii osoby, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do konkrétnych subjektívnych práv.

22. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenie oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o ňom. To sa vo veci sťažovateľa aj stalo. Jeho trestné oznámenie bolo odmietnuté uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru z 19. apríla 2017 a následne napadnutým uznesením okresnej prokuratúry z 30. júna 2017 bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru ako nedôvodná. Z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva:

„Stotožňujem sa s rozhodnutím policajta o odmietnutí trestného oznámenia v predmetnej veci, keďže v danom prípade neboli naplnené obligatorne znaky skutkovej podstaty trestného činu krivého obvinenia podľa § 345 Trestného zákona, ako ani iného trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Policajt vo svojom uznesení

dostatočne zdôvodnil dôvody odmietnutia trestného oznámenia, s ktorými sa plne stotožňujem a i v nadväznosti na tvrdenia sťažovateľa na tieto odkazujem.

.. sťažovateľ v rámci svojej sťažnosti neuviedol žiadne nové, a zároveň z trestno – právneho hľadiska relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie v predmetnej veci. Čo sa týka dôvodov podanej sťažnosti, opätovne zdôrazňujem, že v danej veci nedošlo k naplneniu tak objektívnej ako ani subjektívnej stránky trestného činu krivého obvinenia, pričom v podrobnostiach odkazujem na odôvodnenie napádaného rozhodnutia policajta. V konkrétnom prípade ide výlučne o spor súkromnoprávnej povahy a na riešenie sporov vyplývajúcich z porušenia práv z oblasti súkromného práva sú kompetentné civilné súdy resp. iné orgány, pričom orgány činné v trestnom konaní a ani trestný súd nie sú oprávnené nahrádzať ich činnosť.

V danom prípade nie sú dané žiadne relevantné skutočnosti (takéto skutočnosti nevyplývajú z trestného oznámenia, kompletného na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu, ako ani z podanej sťažnosti), ktoré by zakladali podozrenie o spáchaní trestného činu krivého obvinenia podľa § 345 Trestného zákona, ako ani iného trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. V tomto kontexte je potrebné reagovať i na námietku sťažovateľa, že mu vyšetrovateľ neumožnil nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu. Dôvody, pre ktoré nebolo oznamovateľovi umožnené nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu boli oznamovateľovi policajtom oznámené. Dodávam, že postup policajta považujem za správny, nakoľko v danom prípade tak, ako už bolo vyššie konštatované, nedošlo k spáchaniu trestného činu, v dôsledku čoho nemožno oznamovateľa považovať za poškodeného v trestno - právnom ponímaní. Inými slovami, keďže nedošlo k spáchaniu trestného činu, nemožno oznamovateľa považovať za poškodeného trestným činom. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že Trestný poriadok oznamovateľovi právo nahliadať do vyšetrovacieho spisu nepriznáva.

Ďalej uvádzam, že v rámci predprípravného konania dochádza k preskúmvaniu obsahu podaného trestného oznámenia, pričom sa zisťuje, či z tohto trestného oznámenia vyplývajú skutočnosti nasvedčujúce spáchanie trestného činu. Orgány činné v trestnom konaní teda v rámci tohto štádia trestného konania zisťujú, či došlo k spáchaniu trestného činu, pričom v prípade, ak z trestného oznámenia nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali podozrenie o spáchaní trestného činu policajt nie je povinný a už vôbec nie je ani

oprávnený prešetrovať prostriedkami trestného práva veci, z ktorých takéto podozrenie nevyplýva. Z podaného trestného oznámenia teda musia vyplývať také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že bol spáchaný trestný čin. Nakoľko v danom prípade tomu tak nie je, teda z podaného trestného oznámenia nevyplývajú skutočnosti odôvodňujúce spáchanie trestného činu, vykonanie ďalších úkonov, zadovážovanie iných podkladov resp. riešenie iných skutočností by v danej veci nemalo, svoje opodstatnenie.

Mám za to, že policajt po správnom posúdení predmetného trestného oznámenia – zohľadňujúc a vysporiadajúc sa so všetkými relevantnými skutočnosťami spolu so zadováženým spisovým materiálom rozhodol zákonne o odmietnutí predmetnej veci, keďže neboli naplnené všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu krivého obvinenia podľa § 345 Trestného zákona ako ani iného trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. “

23. Ústavný súd poznamenáva, že vyšetrovateľ Policajného zboru odmietnutie veci trestného oznámenia sťažovateľa podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v uznesení ČVS: ORP-313/1-VYS-B1-2017 z 19. apríla 2017 odôvodnil tým, že:

„Trestného činu krivého obvinenia podľa § 345 Trestného zákona sa dopustí ten, kto iného lživo obviní z trestného činu v úmysle privodiť jeho trestné stíhanie. Lživo obviniť znamená vedome nepravdivo informovať o skutkových okolnostiach, teda o tom, kedy, kde a ako mal byť trestný čin spáchaný a kto je jeho páchatel'. Obvinenie spočíva v konaní páchatel'a, ktoré môže byť podnetom na trestné stíhanie konkrétnej nevinnej osoby. Nezáleží na forme oznámenia ani na tom, komu je obvinenie oznámené ak páchatel' koná so zámerom, aby sa napokon dostalo do rúk orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu a bolo podnetom k trestnému stíhaniu nevinnej osoby. Subjektívna stránka vyžaduje úmyselné zavinenie spolu s pohnútkou privodiť trestné stíhanie iného. Vyslovenie domnienky, prípade podozrenia na niekoho, že tento spáchal trestný čin nemožno považovať za vedome lživé, a teda krivé obvinenie. Podmienkou trestnej zodpovednosti je, že páchatel' si je vedomý nepravdivosti svojich informácií. Páchatel' si musí byť vedomý, že ním uvádzané tvrdenia sú nepravdivé, teda že uvádzané skutočnosti sú úplne vymyslené alebo podstatne zmenené.

Naplnenie objektívnej stránky trestného činu krivého obvinenia vyžaduje, aby páchatel' iného ľživo obvinil zo spáchania trestného činu, pričom podľa § 8 TZ trestným činom je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v TZ...

Zmyslom postupu orgánov činných v trestnom konaní pred začatím trestného stíhania je preverenie existujúcich indícií nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin a následné vyhodnotenie a právne posúdenie skutkových zistení. Uvedenej potrebe tiež zodpovedá rozsah dokazovania v tomto štádiu trestného konania (§ 196 ods. 2 Trestného poriadku), ktorý sa obmedzuje len na zistenie základných skutočností a teda odôvodnenosti prípadného začatia trestného stíhania.

V súvislosti s horeuvedeným poukazujem na to, že vo veci nebola naplnená ani objektívna stránka, ani subjektívna stránka trestného činu krivého obvinenia. Tak pani [REDACTED] ako aj [REDACTED] v zastúpení [REDACTED] vychádzali pri podávaní trestných oznámení len zo skutočností, ktoré im boli známe a preukázateľné (boli doložené zápisnicami zo zhromaždení [REDACTED]). Napr. p. [REDACTED] preukázala, že žiadna odmena nebola [REDACTED] písomne odhlasovaná. Zo zápisníc vyplýva, že o odmene ústne rokovali, ale nikdy ju písomne neschválili, nikdy o nej nehlasovali. Z toho vyplýva aj absencia úmyslu niekoho krivo obviňť, ved' tak pani [REDACTED], ako aj pán [REDACTED] len prezentovali im známe skutočnosti, ktoré sformulovali do záveru o podozrení zo spáchania trestného činu. A na tom nič nemení ani skutočnosť, že vyšetrovateľ PZ mal v konaní ČVS: ORP-1088/4-VYS-B1-2015 iný právny názor na problematiku vyplatenia odmien ako oznamovatelia.

Na záver sa pripájam k vyšetrovateľovi PZ, ktorý uznesením o odmietnutí rozhodol pod ČVS: ORP-1088/4-VYS-B1-2015, že trestné právo je prostriedkom ultima ratio, čiže krajným riešením určitých negatívnych konaní a nie je možné, aby bolo používané na riešenie vzťahov zasahujúcich do iných právnych oblastí alebo že by dokonca prostriedky trestného práva nahradzovali rozhodovaciu činnosť iných orgánov, ktoré sú oprávnené konať. A spor medzi p. [REDACTED] a predstaviteľmi [REDACTED] je predovšetkým súkromnoprávnym sporom a v prvom rade by mal byť riešený pred civilným súdom.“

24. Okresná prokuratúra sa teda stotožnila so záverom vyšetrovateľa Policajného zboru o potrebe odmietnutia sťažovateľom podaného trestného oznámenia a zvýraznila

samotnú skutočnosť, že v danom prípade nedošlo k naplneniu objektívnej ani subjektívnej stránky trestného činu krivého obvinenia. Zároveň vyšetrovateľ Policajného zboru (s čím sa okresná prokuratúra stotožnila) jasne a zreteľne opísal, za akých okolností dochádza k naplneniu obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu krivého obvinenia, a súčasne uviedol presvedčivé argumenty, že v danej veci k tomu nedošlo. Ústavný súd nepovažuje za potrebné na tomto mieste opakovať dôvody uvedené v rozhodnutiach orgánov činných v trestnom konaní, pretože ich považuje za zrozumiteľné bez potreby ich doplňovania a „vysvetľovania“.

25. V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, zdôrazňuje, že ak orgány činné v trestnom konaní v danom prípade po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutku, ktorý bol predmetom trestného oznámenia sťažovateľa, nemohli porušiť jeho zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok a už toľž nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu (trestnému oznámeniu) bolo vyhovené. Ak zistenia orgánov činných v trestnom konaní nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, príp. nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo v ňom pokračovalo. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (m. m. napr. II. ÚS 88/99).

26. Vychádzajúc z už uvedeného, po preskúmaní sťažnosti sťažovateľa, ako aj jej príloh, ústavný súd dospel k záveru, že okresná prokuratúra sa v napadnutom uznesení, v ktorom preskúmavala sťažnosť smerujúcu proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru, s námietkami sťažovateľa vysporiadala ústavne akceptovateľným spôsobom.

27. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom vyšetrovateľa Policajného zboru spočívajúcim v neumožnení sťažovateľovi nazrieť do spisu, ústavný súd poznamenáva, že z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh vyplýva,

že vyšetrovateľ Policajného zboru tak urobil z dôvodu procesného postavenia sťažovateľa, ktorého nepovažoval za poškodeného, ale za oznamovateľa. Za týchto okolností s prihliadnutím na znenie § 69 ods. 1 Trestného poriadku sa javí postup vyšetrovateľa Policajného zboru ako súladný s procesnoprávnym predpisom, ktorým sa konanie riadilo. Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou, v sťažnosti podanej ústavnému súdu nekonkretizoval, či sa v trestnom konaní domáhal uznania jeho postavenia ako poškodeného, a ak áno, aké právne prostriedky k tomu využil. Neuviedol ani dôvody, o ktoré vyšetrovateľ Policajného zboru oprel verdikt o potrebe konania so sťažovateľom „iba“ ako s oznamovateľom. Tieto okolnosti danej veci pripúšťajú dohady, ktoré v konaní o požadovanej ústavnej ochrane základných práv a slobôd nie sú prípustné. Navyše, ústavný súd nie je oprávnený skúmať a už vôbec nie rozhodnúť o tom, či sťažovateľ mal byť orgánmi činnými v trestnom konaní akceptovaný ako osoba poškodená, ktorá disponuje právom na nazeranie do spisu alebo nie. Ak by aj existovali dôvody, pre ktoré by bolo možné viesť polemiku či už s názorom vyšetrovateľa Policajného zboru alebo okresnej prokuratúry o procesnom postavení sťažovateľa v tejto veci, rozhodujúcim pre ústavnoprávne posúdenie, či došlo alebo nedošlo k zásahu do základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, je výsledok konania ako celku.

28. Z judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002; ďalej len „ESLP“) totiž vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

29. Podľa § 46 ods. 1 Trestného poriadku poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody.

30. Ústavný súd skúmal, či postup vyšetrovateľa Policajného zboru, „odobrený“ okresnou prokuratúrou, vyvolal svojim právnym významom taký závažný a zároveň ústavne chybný dopad na ďalší priebeh konania o trestnom oznámení sťažovateľa, ktorého dôsledky by významne vo vzťahu k nemu negatívne ovplyvnili konečné rozhodnutie.

31. Ak teda z výsledku šetrenia veci vyšetrovateľom Policajného zboru, ktorý okresná prokuratúra v konečnom dôsledku schválila, vyplýva, že trestné oznámenie sťažovateľa bolo potrebné odmietnuť, pretože neboli naplnené všetky obligatórne znaky trestného činu, potom skutočne nemohol byť sťažovateľ osobou, ktorej by bola spôsobená akákoľvek škoda trestným činom. Tento záver síce vyplynul až v závere konania o trestnom oznámení sťažovateľa, avšak z materiálneho hľadiska predstavuje takú okolnosť, ktorá postup orgánov činných v trestnom konaní robí ústavne udržateľným.

32. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

33. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2018